

міжнародних організацій, інших, ніж установи Європейського Співтовариства (підвідділ 2 відділу I глави V розділу III Книги IV Другої частини КК Франції).

Крім активної та пасивної корупції у кримінальному законі Французької Республіки передбачені окремі підстави відповідальності за зловживання владою, тобто діяння, що полягає у здійсненні якою-небудь особою, що володіє публічною владою, дій при виконанні своїх повноважень, що виразилося у вживанні заходів, спрямованих на те, щоб перешкодити виконанню закону (ст. 432-1 КК Франції).

Також за французьким законодавством криміналізовано незаконне отримання вигоди, що полягає у здійсненні якою-небудь особою, яка володіє публічною владою чи виконує обов'язки з державної служби або особою, наділеною виборчим мандатом, що виразилися в ухваленні, отриманні або збереженні, прямо або опосередковано, якої-небудь вигоди у підприємстві чи операції, з яких особа на момент здійснення дії зобов'язана за службою забезпечити повні або часткові нагляд, управління, ліквідацію або провадження розрахунку (ст. 432-12 КК Франції).

Список бібліографічних посилань

1. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть / под ред. И. Д. Козочкина. М. : Ин-т междунар. права и экономики им. А. С. Грибоедова, 2001. 576 с.

2. Уголовный кодекс Франции: принят в 1992 г. : вступил в силу с 1 марта 1994 г. : с изм. и доп. на 1 янв. 2002 г. / пер. с франц. и предисл. Н. Е. Крылова ; науч. ред. Л. В. Головки, Н. Е. Крылова ; Ассоц. «Юридический центр». СПб. : Юрид. центр Пресс, 2002. 648 с.

Одержано 25.09.2019

УДК 343.98.

Валентина Павлівна КОРЖ,

доктор юридичних наук, професор,

почесний працівник Прокуратури України,

професор кафедри кримінального процесу, криміналістики

та судової експертології факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ВИБОРЧИМ ТЕХНОЛОГІЯМ

Під час виборчих процесів в Україні використовувались адміністративні, маніпулятивні та корупційні виборчі технології. При цьому якщо застосування адміністративних та маніпулятивних виборчих

технологій були предметом наукових дискусій, досліджень, то проблеми використання корупційних виборчих технологій в Україні не стали предметом глибокого аналізу, наукових досліджень представників політологічних, соціологічних і юридичних наук.

Окремі міжнародні експерти, іноземні оглядачі, українські аналітики зазначають, що останні п'ятнадцять років виборчі кампанії в Україні проводилися з використанням корупційного протекціонізму, корупційного лобізму, електорального підкупу, шляхом фальсифікації результатів виборів, посадових зловживань під час проведення агітації тощо. Злочини, пов'язані з підкупом електорату, фальсифікацією результатів виборчих процесів та іншими службовими зловживаннями під час проведення виборів, характеризуються підвищеною латентністю. Високий ступінь латентності зазначених злочинів негативно впливає на виявлення їх ознак, розслідування та запобігання. За даними українських аналітиків, у 2019 році сума підкупу електорату на мажоритарних округах становила від 500 до 1000 гривень.

Відомі кримінологи А. П. Свигузова, П. О. Кабанов та Ю. М. Климова правильно вважають, що електоральна злочинність, є різновидом політичної злочинності. Вони пропонують у межах російської політичної кримінології виокремити самостійний науковий напрям – електоральну кримінологію, основним об'єктом пізнання якої стане електоральна злочинність, окремі форми, види проявів, її причини, особливості особи потерпілих та заходи протидії зазначеному негативному явищу [1, с. 50–51].

В Україні електоральна корупція ще не стала предметом глибокого комплексного наукового дослідження. Вважаємо, що електоральна корупція є одним з елементів корупційних виборчих технологій. У юридичній літературі окремі дослідники використовують термін «технологія», але вони не визначають її поняття, сутність, структурні елементи. Ми вперше в криміналістичній літературі дослідили кримінальну технологію економічних злочинів, учинених організованими злочинними утвореннями, визначили поняття й основні компоненти технології організованої злочинної діяльності у сфері економіки [2, с. 180–195].

Зазначимо, що «технологія» в перекладі з грецької мови означає «мистецтво, майстерність, уміння». Соціологи, досліджуючи соціальну технологію, розглядають її як спосіб організації та впорядкування практичної діяльності; сукупність прийомів і методів, спрямованих на визначення і зміну стану соціального об'єкта, досягнення поставлених цілей [3, с. 466–467].

Науковий аналіз законодавства, юридичної літератури, слідчої та судової практики дозволяє *корупційні технології розглядати як способи*

організації та проведення виборчого процесу окремими політичними діячами, службовими особами державних органів шляхом застосування неправомірних прийомів, методів, дій, масового чи індивідуального підкупу електорату, незаконного втручання до електоральної свідомості й електоральної поведінки та здійснення інших корупційних проявів в інтересах окремих партій, кандидатів на виборчі посади. Корупційна виборча технологія, як правило, включає декілька способів корупційних злочинів як у сфері виборчого процесу, так і у сфері службової діяльності. Пропонуємо виділити такі види корупційних виборчих технологій:

- корупційні виборчі технології, безпосередньо пов'язані з прямим підкупом електорату;
- корупційні виборчі технології, безпосередньо пов'язані з корупційними діями службових осіб;
- корупційні виборчі технології, безпосередньо пов'язані з фальсифікацією результатів виборів.

Застосування корупційних виборчих технологій дискредитує найважливіші інститути безпосереднього народовладдя, перетворює народне волевиявлення в химеру, сприяє бюрократично-корумпованій еліті, кримінальним і напівкримінальним структурам скуповувати представницькі органи державної влади. Вважаємо, що реальна протидія корупційним виборчим технологіям залежить від політичної волі, розробки антикорупційних стандартів та впровадження їх у виборчий процес, розробки нового виборчого законодавства, удосконалення кримінального законодавства.

Список бібліографічних посилань

1. Кабанов П. А. Электоральная преступность как политико-криминологическая категория. *Следователь*. 2008. № 9. С. 50–51.
2. Корж В. П. Теоретические основы методики расследования преступлений, совершаемых организованными преступными образованиями в сфере экономической деятельности : моногр. Харьков : Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2002. 412 с.
3. Энциклопедический социологический словарь / под ред. Г. В. Осипова. М. : ИНФРА, 1999. 940 с.

Одержано 27.09.2019